

vitæ origo in omnibus rebus creatis principium est generationis, & corruptionis, quod *Philosophi* rerum Naturam subtili indagatione perscrutantes *Sulphur* appellarunt ob viscidam, & pinguem suam naturam & proprietatem, ex qua nascuntur *Calor*, & *Lux*, duæ res diversissimæ essentia, quarum illa, *Calor* scilicet, fovendo, & calefaciendo in motu cuncta conservat, & hæc nempe *Lux* virtutes rerum seminales continet, & illas per calorem & motum in effectum, ac actum deducit. Motus autem, & vita ipsa ex calore, & luce existens, & in aëre, atque aqua à calore ex oleosa sua substantiaeductis consistens *Mercurius* ab iisdem *Philosophis* nominatur, appellatione deducta à mobili Natura, & continuo vitæ motu, quæ tam diu durat, quam diu ignis in oleosa sua substantia non corrupta calorem foventem, & lucem vivificam producit. Ut primum autem corruptio substantiam illam oleosam invaserit, atque ingressa fuerit, eandemque corruerit, Mors sequitur, & extinctio ignis caloris, & lucis, quibus extinctis, Motus, & vita, atque actiones vitales desinunt, ac corpus ipsum, in quo actiones istæ viguerunt, intereundo finem suum attingit.

Corpus iisdem *Philosophis* nominant *Salem*, quia quæcunque sunt in Rerum Sublunarium Natura, ex *Sale* cuncta constant, & in eundem resolvantur. *Sal* corpus est continens in se Oleaginosa illam substantiam calore & luce præditam. Ille corrodingo, & consumendo, & adurendo oleaginosa illam substantiam consumit & exedit, ea de causa sine intermissione alimentis necessariis nutriendam, ideoque acris & acerbis est. Hæc verò contra continuo motu ex oleosa substantia consumptione procedens dulcissima & gratissima est, sola Elementorum conversione & inversione ex rebus creatis erudenda. Sic mors & vita, tenebræ & lux, ortus & interitus, generatio & corruptio, in vita vegetativa, & crescente conjuncta & combinata inveniuntur, ac generationis, & corruptionis in Corporibus Naturalibus causæ veræ innotescunt, quas dictorum trium Principiorum cognitio accurata detegit. Hæc fuit Tertiæ Dicit operatio, quæ aquam à terra sejunxit, & vitam vegetantem ac crescentem in terra reservavit, ita ut terra facultatem vegetandi nata omnis generis Vegetabilia produxerit. Elementi *Aëris* hic nulla fit mentio, nisi velimus per aquam etiam aërem intelligere quandoquidem hæc duo elementa inter se convertibilia, vicissitudine mutuâ & continuâ, inter se convertuntur, dum aqua à calore elevata in aërem mutatur, & aërio corpore se circa terræ sphaeram volutans virtutes & influentias cœlestes recipit, iisque receptis à frigore condensata in aqueum corpus revertitur, atque terram sedem suam pristinam repetit. Imò si viâ rectam reputemus, Aër individuus aquæ est comes & affecta, qui modò proprium suum corpus aërium habet, modo aqueo corpore indutus apparet, quod vice versa etiam de aqua intelligendum est.

QUARTO DIE *Architectus Summus* Firma-

mentum seu expansionem, aut expansum ex Aquis Superioribus constans Sole, Luna, & Stellaris, seu corporibus illis aqueis, & igneis exornavit, & iis innumerabilibus totum Cœlum replevit, ut terram splendore suo illustrent, diem ac noctem temperent, & temporum, dierum, nocturnumque signa essent. Cunctas has creaturas astrales in Superiorum Aquarum expanso huius quarti diei operatione constitutas ex Primi genia illa primi diei Luce formatas esse haud pauci sunt, qui statuunt. Expansum ipsum in secundæ diei operatione aliqua ex parte descripsimus, & hic cum ipsis astris, quantum in nobis situm erit, plenius ac planius declarabimus.

Totum igitur *Expansum* illud innumerabilia stellarum & astrorum corpora vastissimo suo ambitu comprehendens, & Aquarum Superiorum molem vastissimam & spatiosissimam concludens, eam *Quinta* quædam *Essentia*, cum omnibus suis corporibus, quorum ex Natura sua depromptorum sedes est, & habitaculum, oleum quoddam subtilissimum, seu pinguedo quædam tenuissima & subtilissima esse videtur, in quâ ad ardendum quidem apta, sed incombustibili, corpora illa ardentia & lucida, quasi natant, semper ardent, & nunquam consumuntur, utpote quæ incombustibili & indefinente nutrimento nutrita, & ipsa incombustibilia nunquam consumuntur, sed in eodem statu manent, & manebunt, donec tandem in sæculi consummatione cum totâ rerum Natura renovabuntur.

Astra autem ipsa ejusdem cum domicilio suo Naturæ, & proprietatis ex *Aqua Ignea*, & *Igne aqueo* constant, quodque iterum suas proprias vires, & virtutes habens, haud secus ac in terra Vegetabilium tam incredibilis numerus, & copia ex una natura communi prodit, & in eadem unico generali nutrimento nutritur, licet quodvis Vegetabile suis propriis & specificis viribus polleat, & seminis sui vires exerceat. Aut sicuti infinita hominum, & animalium multitudo in terra, avium in aëre, & piscium in aqua vivit, ac unumquodque genus in universali sua Natura quidem convenit, sed interim, quoad individua & singularia, quodvis individuum propria sua forma, & peculiaribus suis proprietatibus ab altero maxime differt. Stellæ igitur ex aqua & igne, seu pinguisima & tenuissima aquæ substantia, oleo purissimo, aut vino ardenti subtilissimo simili, sed tamen incombustibili constantes, & in simili aqua ignea, & omnis consumptionis nescia fluitantes sine intermissione, eam ellychnia in lampadibus oleo immersa, ardent, & incredibiles in rerum Natura effectus producant, ac omnis generis qualitates in se continent. Dum enim liquore illo aqueo, & igneo, in quo fluitant, nutritæ ardent, atque ardendo exhalationes subtilissimas, omnes sui subiecti, ex quo proficiuntur, virtutes & proprietates continentes emittunt, varia, & multiplex variarum, & multiplicium virtutum sit conjunctio & commixtio ac confusio, per spatia objecta se explicans, & ubique longissimo tractu diffundens. Sic virtutes suas descendentes

com-

communicant aëri, omne illud spatium inter terram & sydera, seu Lunam occupanti, & fluxu suo mobili se circa terræ globum volutanti, qui ideo miris mutationibus subiectus modo summa tranquillitate quiescit, modò horrendis ventorum fragoribus concutitur, modò frigore acutissimo horret, modò intensissimo calore æstuat, ac mox horribilibus tonitruum mugitibus, terribilibus fulgurum coruscationibus, & horrendis fulminum ictibus turbatur. Taceo hic omnis generis meteora, pluvias, imbrēs, nives, nebulas, grandines, rorem, & reliqua omnia, quæ, fructus cœli, & astrorum, generantur in aëre, qui inter stellarum cœlum, & terrestrem globum intermedius, eâ de causa inter utrumque interest, ut continuâ reciproca-tione ascendentes, & descendentes *Celi & Terræ* vires & potentia miscantur, & sic mixta ex eodem aëre in terram descendant, eademque communicentur. Nam cum corpora astralia ardeant, verisimile quoque videtur, ipsa ardendo etiam subtilissimam & planè spiritualementem exhalare & emittere efficaciam quodvis secundum vires & proprietates sibi innatas, quas in tot ac tam diversis, etiam diversissimas esse omnino credibile est. Exhalationes illæ subtilissimæ, & ex tot Corporibus diversissimis variè inter se mixtæ, aëricque infusæ cum hoc ipso aëre etiam aquam, & terram ingrediuntur, & ubique tam in terra ipsa, quam in ejusdem animalibus incolis, aërem anhelando semper haurientibus, miros & incredibiles effectus excitant. Non enim est, cur quis sibi imaginetur, *Elementa* tam simplicia corpora esse, quam quidem externo aspectu se nobis exhibent, siquidem unum elementum cætera in se continet, & in visceribus suis abscondita gerit, nomen suum sibi acquirens à prima & præcipua qualitate, quæ in eo primum locum obtinet; id quod sola ipsorum conversio, & inversio manifestissime docet. Exemplo sit limpidissima & purissima aqua sive pluviae sive fontis, quæ nec saporem nec odorem habet, & pellucido suo corpore nihil omnino in se aliud quid, nisi meram & puram putam aquam complexi videtur. Nihilominus tamen & reliqua Elementa complexu suo fovet, & terram, oleum, spiritum ac salem comprehendit, quæ omnia sine ullius alius rei additione ex limpidissimo hoc corpore erui possunt. Aqua pluvia, fontis, nivis, aut grandinis vel ipse ros collectus, ut & quævis alia aqua, aut per clausam putrefactionem, aut per plures distillationes terram dabit, ex qua sine ullius alius rei additione spiritum, oleum & salem extrahere, & porro artis beneficio istis præparatis admiranda & incredibilia præstare poteris. Sal iste acris & corrosivus simplicissima elementorum conversione, sine ulla ullius alterius rei adjectione, & admixtione in dulcissimum salem convertitur, plurimorum morborum medelam præsentissimam. Innumerabilia exempla talia in medium proferre possemus si nobis per institutum nostrum in latissimum hunc campum exspatiari liceret, & integrum esset carevelare, quæ vul-

gus nec videre, nec credere potest antecedente grege in crassa sua ignam mus in picce, hæret. Non quinquam causa hæc in medium tantum occasionem exhibere, & tum volo aliis, ut non tam mordacis suis opinionibus inhæreant, opinionibus depositis, veritatem se perverstigent, & rimentur. De præjudicia sua, & præconcep-ta horrendas ingeniorum pestes, creati tenebras offundentes caliginem ipsam accuratioris mentis examinantur, ut tandem ipsius penetraltientes ad veritatem ipsam pervenirent adhuc multò clariorem confessionem. *Aërem* itaque adeo simplicem quod aliquis sibi persuasum habuit, quæ diximus, incorrupti judicii triverit. Liquiditate, & tenuitate tunc, etiam aptissimus est ad recipiendos & virtutes subtilissimas ac variæ astræ ardore indefinente coruscando ipsum participem reddunt, & cæta, ipsique homines aërem singulorum momentis haurientes parant. Quis inde non miras & varias in ipsa mutationes, vicissitudines, turbas, & motus existere negaret nem, cui sine aëre vitam degere non & astris alligatum, & subiectum Superiores aquas ex inferioribus conjunctionis mutæ desiderio quis inficias iret? Similis simili genera naturâ lætatur, spiritusque libenter repetit corpus, & domici-natus est.

Liquidò hinc patet admiranda *Harmonia*, & omnium ejusdem credibilis concentus, utpote quæ cipio creata, & ex uno eodemque ac in *Aquis Superiores*, & *Inferiores* continuo, & indefinente virium ascensu in commune quicquid habent atque ita *Creatoris* sui voluntatem Terra cœli vires appetit, ac in humiditatem suam, quæ undique sus cœlum ascensu suo se expandit procedit viribus cœlestibus, & excipit. Hæc verò ex Astris exeuntem descensu suo penetrantes, ac dilatata & diffusæ, imò in aërem summâ cupiditate se infnuant, & ram descendunt, ut in eadem operajussu divino operari debent. Ideo *Universitatis Rerum* omnium Corporum ordine disposita, & in locis celsissimissimo *Summi Architecti* jussu lum suum tuentur, ac indefinenterationibus, & actionibus Voluntatum sibi impositum exequendo nunquam desinunt.

Solis, & *Lune*, duorum Luminarum *Sacer Textus* mentionem facit

(c)